

Varroatoosi monitooring ja ravi mesilas

Töövõtuleping nr. PR 5-2.1-4

Töö täitja: Rein Männiste

Töö täitmine toimus Sangaste mesilas

Töö on teostatud 2009.aastal Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

2009. aasta kevadel ja suvel läbiviidud välitööd ja vaatlused varroatoosi diagnostilisel uurimisel ja looduslähedaste ravimeetodite, sealhulgas orgaaniliste hapete baasil erinevate raviskeemide rakendamisel, kasutades mesilasperede varroanakkuse taseme diagnostiliseks hindamiseks ja ravivõtete efektiivsuse hindamiseks tarude võrkpõhjade meetodit, samuti lesehaudme varroanakkuse jälgimist.

Lestade arvukuse määramiseks kasutasin korpustarude alla asetatud võrkpõhja alates mai algusest kuni augusti alguseni. Paigutasin võrkpõhja kokku neljale keskmiselt tugevale perele kahes eraldi mesilasgurgis omavahelise vahemaaga 3,5 km. Külastas oma mesilaid kus olid tarude alla asetatud võrkpõhjad iga nädal ning lugesin kokku loomuliku surma surnud lestade arvukuse. Eelmise aasta sügisel teostatud varroalesta ravi on olnud edukas, sest kevad-suvel loomulikku surma surnud lestade arv on minimaalne.

Ka lesehaudme jälgimine ja avamine näitas et nakatumine varroatoosi on 2009.a. minimaalne. Iga lesehaudme eemaldamise käigus avasin 100-200 lesekanu, ning esimese varroalesta leidsin alles juuli kuu lõpus, see on tunnistuseks et kogu minu mesilas kasutatav „roheline raviskeem” toimib, ning võib julgelt kasutada mitmeid aastaid järjest, kartmata resistentsuse teket. Seoses sellega et lestade loomulik surevus oli kevadel olematu, siis kevad-suvel mingeid ravivõtteid peale kaanetatud lesehaudme väljalõikamist ei kasutanud.

Minu mesilas tehtud monitooringu tulemused.

Kuu-päev	Pere nr. 1		Pere nr. 2		Pere nr. 3		Pere nr. 4	
	Leitud lestad	Keskmiselt päevas	Leitud lestad	Keskmiselt päevas	Leitud lestad	Keskmiselt päevas	Leitud lestad	Keskmine, päevas
4.05	1	0,1	0	0	0	0	1	0,1
10.05	0	0	0	0	0	0	0	0
16.05	0	0	1	0,1	0	0	0	0
23.05	1	0,1	0	0	0	0	0	0
31.05	0	0	1	0,1	1	0,1	2	0,2
6.06	2	0,3	0	0	2	0,3	0	0
14.06	1	0,1	2	0,2	1	0,1	1	0,1
20.06	0	0	1	0,1	2	0,3	3	0,5
26.06	2	0,3	0	0	1	0,1	2	0,3
2.07	0	0	2	0,3	3	0,5	0	0
9.07	3	0,4	1	0,1	5	0,7	2	0,2
18.07	4	0,4	3	0,3	2	0,2	5	0,5
25.07	3	0,4	4	0,5	2	0,2	0	0
5.08	9	0,8	7	0,6	9	0,8	7	0,6

Minu mesilas kasutusel olev „roheline” varroatoosi raviskeem .

Esimene etapp.

Esimeseks kevadel kasutatavaks ravivõtteks on kaanetatud lesehaudme eemaldamine tarust. Selleks kasutan spetsiaalseid lesekasvatuse kärge, kust iga läbivaatuse käigus eemaldan teatud osa kaanetatud lesehaudmest, sellega eemaldan ma ka nendes lesekaanedes olevad varroalestad.

Teine etapp.

Teiseks etapiks varroatoosiga võitlemisel on peale meevõtmist talvesööda andmise käigus tarusse kärgedele asetatav papitükk mis on immutatud 60-65% sipelghappega. Sipelghappe võib paigutada ka plastikust purgi kaanele või vedelikku hästi imavale nõudepesu lappile. Mina paigutan sellise immutatud papitüki tarusse kolmel korral koos söödaämbri paigaldusega. Ühe korpuselise mesilaspere kohta (10 langstrothi kärge) annan 20-25 milliliitrit sipelghapet, kahe korpuse kohta 35-40 ml sipelghapet pere kohta. Eesti tarus peaks selleks koguseks olema kuni 1,5 ml 60-65% sipelghapet ühe kärjetänava kohta.

Kolmas etapp.

Kolmandaks etapiks varroatoosiga võitlemisel on hilis-sügisene oblikhappe lahuse tilgutamine mis toimub tavaliselt oktoobri lõpuks või mõnel aastal ka novembri esimesel poolel.

Töölahuse valmistamiseks võetakse 70-75 grammi kristallilist oblikhapet, üks liiter vett ja üks kilogramm sukrut millede kokkusegamisel saadakse ravilahus kontsentratsiooniga 3,0-3,2 %. Tilgutamiseks vajalik oblikhappe-suhkru-vesilahus valmistatakse vahetult enne tarvitamist. Valmistamisel kasutatav vesi peaks olema eelnevalt keedetud ja jahutatud toatemperatuurile. Algul lahustatakse vees oblikhappe ja see järel suhkrule.

Ravides hilissügisel haudmevabal perioodil tilgutatakse süstlaga ravilahus otse kobarduvatele mesilastele. Väga oluline on siin täpne doseerimine. Keskmistele ja tugevatele peredele antakse ravilahust 30-40 ml mesilaspere kohta, väga tugevatele kahekorpuseliste peredele võib anda 50 ml pere kohta või siis nädala pärast teha teistkordne kordus ravi.

On väga oluline et varroatoosi tõrjet tehtaks kõikides antud piirkonnas olevatel mesilasperedel. Kui mesilasperel on varroatoosiga nakkunud naaber, võib ravitud perre pärast normaalset läbiviidud lestatõrjet ikkagi lisanduda sadu uusi lesti. Väline lestadete surve tuleneb ümberkaudsetest mesilastest, kus varroalesta tõrjet pole tehtud, või pole tehtud tõrje andnud soovitud tulemusi. Väljast tulenev nakkusoht on suurim just sügiseti. Just see muudabki iga aastase varroalesta tõrje tingimata möödapääsmatuks.

Kokkuvõtte koostas: Rein Männiste